

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

ΠΟΙΗΤΙΚΑ
ΠΟΡΤΡΑΙΤΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ
2018

ΑΝΘΟΛΟΓΗΣΗ:
Αντώνης Δ. Σκιαθάς
Κατερίνα Τσιούμα

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΙΚΡΑΜΕΝΟΣ

«Ποίηση είναι η ανατροπή όλων των σχεδίων»

Ο Στάθης Κουτσούνης (Νέα Φιγαλία Ολυμπίας, 1959–). Σπούδασε νομικά, φιλολογία και κλασική μουσική. Ζει και εργάζεται στην Αθήνα. Στα Γράμματα εμφανίστηκε το 1987 με τη δημοσίευση τεσσάρων ποιημάτων του στο τεύχος 10 του περιοδικού *Νέες Τομές*. Έχει εκδώσει τις ποιητικές συλλογές: *Σπουδές για Φωνή και Ποίηση* (Υάκινθος 1987), *Τρόγος αιμάτων* (Σμίλη 1991), *Παραλλαγές του μαύρου* (Δελφίνι 1998), *Η τρομοκρατία της ομορφιάς* (Μεταίχμιο 2004), *Έντομα στην εντατική* (Μεταίχμιο 2008, υποψήφιο για το Βραβείο Ποίησης του περιοδικού *Διαβάζω*), *Στιγμιότυπα του σώματος* (Μεταίχμιο 2014). Επίσης, φιλολογική μελέτη για το αρχαίο δράμα και τον Σοφοκλή στον τόμο *Σοφοκλέους, Φιλοκτήτης – Αντιγόνη*.

Εισαγωγή: Στάθης Κουτσούνης. Μετάφραση: Χρίστος Τσάγκας (Οδός Πανός 1999), τη μελέτη «Το ανθολόγιο κειμένων ως εργαλείο προσέγγισης ενός συγγραφέα» στον τόμο *Ο στοχασμός και ο λόγος του Ι.Μ. Παναγιωτόπουλου* (Εκδόσεις της Σχολής ΙΜΠ 2003), το δοκίμιο «Η ποιητική κοσμογραφία του Γιώργου Γεωργούση στις συλλογές των χαϊκού του» στον συλλογικό τόμο *Η ποίηση του Γιώργου Γεωργούση* (Γαβριηλίδης 2007), και το διήγημα «Η Μέριλιν της Ακράτας» στον συλλογικό τόμο *7 διηγήματα* (Μεταίχμιο 2003). Παράλληλα συνεργάζεται με λογοτεχνικά περιοδικά και εφημερίδες, στα οποία δημοσιεύει ποίηση, κριτικά δοκίμια, μελέτες, άρθρα, βιβλιοκρισίες και άλλα κείμενα. Ποιήματά του έχουν περιληφθεί σε ανθολογίες και έχουν μεταφραστεί στα αγγλικά, τα γαλλικά, τα γερμανικά, τα ισπανικά και τα περσικά. Είναι μέλος της Εταιρείας Συγγραφέων, του Κύκλου Ποιητών και της Πανελλήνιας Ένωσης Φιλολόγων.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Ας υποθέσουμε ότι έχετε απέναντί σας τον εαυτό σας όταν ήταν παιδί και πρέπει να τον συστήσετε σε άλλους. Τι θα λέγατε; Άλλαξε κάτι από τότε;

Είναι ένα παιδί φανατικό για γράμματα, περίεργο και φιλέρευνο, ιδιόρρυθμο και με ιδιαίτερη προσωπικότητα. Έχει αδυναμία επικοινωνίας με τους γύρω του, αγαπάει οτιδήποτε όμορφο και του αρέσει να παίζει

με τις λέξεις. Με άλλα λόγια έχει ανάγκη να εκφραστεί και οι λέξεις, παρότι τον βασανίζουν, πολλές φορές του προσφέρονται. Εκείνο το παιδί υπήρξε επίσης, όπως και σήμερα άλλωστε, ένας παρατηρητής παρεμβατικός στα δρώμενα, κάτι που του στοίχιζε και του στοιχίζει ακόμη. Πολλά έχουν αλλάξει από τότε, αλλά η γενικότερη αίσθηση και οπτική για τον κόσμο παραμένει, κι ας γίνονται σιγά σιγά συνείδηση πολλές διαψεύσεις.

***Πώς ακούτε την ποιητική φωνή σας δια-
βάζοντας τους στίχους σας;***

Είμαστε ό,τι γράφουμε. Όταν διαβάζω τους στίχους μου ή όταν τους διαβάζουν άλλοι, ακούω την οντότητά μου, θεατές και κυρίως αθέατες πλευρές της.

***Επίγονο ποιων ποιητών θεωρείτε τον
εαυτό σας;***

«Είναι παιδιά πολλών ανθρώπων τα λόγια μας», για να θυμηθούμε τον Σεφέρη. Μέσα μας συγχωνεύονται οι στίχοι όλων εκείνων που αγαπήσαμε, μέχρι να βρει κανείς το δικό του ύφος. Ο Καβάφης από τους παλαιότερους, ο Σαχτούρης και ο Σινόπουλος από τους νεότερους, για διαφορετικούς λόγους ο καθένας, έπαιζαν ρόλο στη γραφή μου. Το θέμα είναι να καταφέρεις κάποια στιγμή να γίνεις πατροκτόνος και να ανακαλύψεις την προσωπική σου φωνή.

***Η ποίηση αδικεί τον ποιητή καθώς δεν
μπορεί να τον θρέψει. Εσείς πώς την αν-
τιμετωπίζετε επαγγελματικά στον βίο
σας;***

Ως άμισθος επαγγελματίας. Μακάρι να μπορούσε και να με θρέψει, να αναλάβει και τον βιοπορισμό μου. Αλλά επειδή δεν μπορεί, δεν είναι δυνατόν να μην την θεραπεύω επαγγελματικά. Με θρέφει βέβαια αλλιώς κι αυτό είναι ήδη πολύ.

***Πώς σας επισκέπτονται οι ιστορίες που
γράφετε γι' αυτές;***

Έτσι ξαφνικά, φαίνεται. Δεν είναι όμως πάντα ό,τι φαίνεται. Διότι για να σε επισκέπτεται κάποιος πρέπει να έχεις κάποια σχέση μαζί του.

***Η αρματωσιά των ποιητικών σας δια-
δρομών σε τι διαφέρει από αυτές των
ομότεχνών σας;***

Ο καθένας, για να μπορέσει να αντιμετωπίσει τα τέρατα, φτιάχνει τη δική του αρματωσιά. Δεν ξέρω σε τι διαφέρει, θα σας πω όμως από τι είναι φτιαγμένη: από βίωμα, λέξεις, πάθος.

***Ο χώρος της ποίησης και της λογοτε-
χνίας, όπως έχει δείξει η ιστορία, είναι
τόπος μικρών και μεγάλων αψιμαχιών.***

Εσείς πώς τις βιώνετε;

Μέσα από τις αψιμαχίες προάγονται τα πράγματα, αρκεί να είναι ουσιαστικές και να έχουν κάποιο λόγο ή νόημα. Σε ό,τι με αφορά, όταν εκτιμώ ότι χρειάζεται, συμμετέχω εκφράζοντας την άποψή μου.

***Η ποίηση έχει διάρκεια και διαδρομή.
Εσείς πώς έχετε σχεδιάσει την πορεία
σας προς την ολοκλήρωση του έμμετρου
αγώνα που επιτελείτε;***

Πολλές φορές σκέφτομαι αν σχεδιάζω εγώ την ποιητική διαδρομή μου ή η ποίηση την πορεία της και δι' εμού. Τα σχέδια είναι για να ανατρέπονται, ακόμη και τα πιο οργανωμένα, κυρίως αυτά. Αυτό άλλωστε είναι η ποίηση: η ανατροπή όλων των σχεδίων, γιατί το σχέδιο είναι μια δέσμευση, και η ποίηση απεχθάνεται τις δεσμεύσεις, αγαπά την ελευθερία. Τούτο δε σημαίνει ότι δεν κάνω τους σχεδιασμούς μου, πολλές φορές όμως έρχεται εκείνη και μου τους ανατρέπει. Πρόθεση είναι να πάω τα ποιητικά πράγματα, κι όχι μόνο τα δικά μου, ένα βήμα τουλάχιστον μπροστά. Αυτό συνεπάγεται ότι πρέπει να γνωρίζει κανείς τι γίνεται γύρω του, τι γράφεται, να γνωρίζει το ποιητικό τοπίο και να το εμπλουτίζει.

***Στον επέκεινα χρόνο πού νομίζετε ότι θα
βρίσκατε το πορτραίτο που ο ίδιος φιλο-
τεχνείτε;***

Αυτό είναι αδύνατο να το γνωρίζω. Εγώ απλώς γράφω, μακάρι το πορτραίτο μου να κοσμήσει κάποτε το Πάνθεον της ποίησης, αλλά ποτέ δε θα μάθω αν αυτό θα συμβεί ή όχι. Το επέκεινα συνήθως μας προλαβαίνει, πριν προλάβει το έργο μας να κριθεί επαρκώς, έστω και αν κάποιος απολαμβάνει εν ζωή τιμή και δόξα.

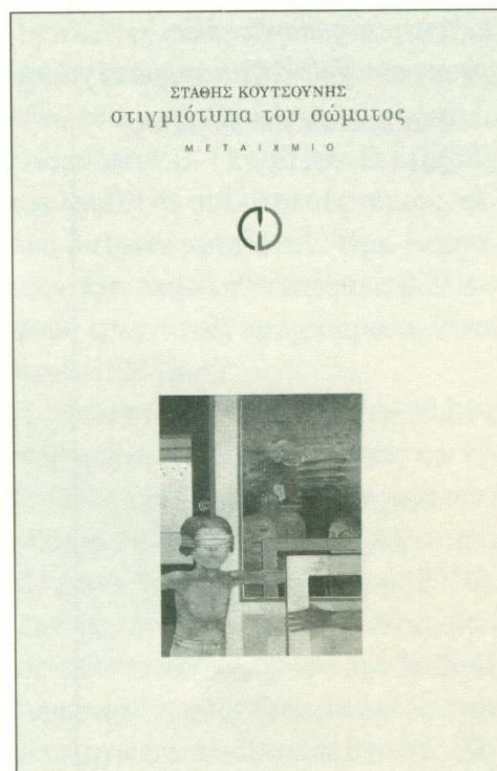
Πώς ορίζετε το ποίημα που «αντέχει στον χρόνο»;

Ένα ποίημα «αντέχει τον χρόνο» αν έχει τη δύναμη να ανταποκρίνεται στις αισθητικές απαιτήσεις κάθε εποχής. Αν μπορεί να αναγινώσκεται σε διαφορετικές χρονικές στιγμές με την ίδια αισθητική δραστηριότητα. Αν εκπέμπει αισθητική συγκίνηση σε διαφορετικούς ανθρώπους διαφορετικών εποχών.

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

Μικρή ιστορία με τον Αργύρη Χιόνη

Συνάντησα τον Αργύρη Χιόνη αρχικά στα βιβλία του. Η ποίησή του, ουσιώδης και ονειρική, βαθύτατα ανθρώπινη και υπερβατική, με είχε συνεπάρει. Όταν αργότερα γνωριστήκαμε και γίναμε φίλοι, συζητούσαμε για διάφορα θέματα, σχετικά με την ποίηση, την τέχνη, τη ζωή. Γύρω στο 2000, καλοκαίρι, στις μεγάλες πυρκαγιές της Κορινθίας, κάηκε ένα μέρος του σπιτιού του στο Θροφαρί του Δήμου Ξυλοκάστου, όπου διέμενε, και μαζί τα περισσότερα ποιητικά και άλλα βιβλία, που λάβαινε από ομοτέχνους του. Όπως μου είχε διηγηθεί, τις επόμενες μέρες έβρισκε στο κτήμα του, δίπλα στο σπίτι, μισοκαμένες σελίδες από τα βιβλία που κάηκαν και τα σκόρπισε ο αέρας. Σήκωνε τις σελίδες και τις διάβαζε. Μπορούσε άνετα να αναγνωρίσει, μου έλεγε, τους ποιητές που είχαν ιδιαίτερο ύφος, και δεν εννοούσε τους μεγάλους, αλλά τους νεότερους. Κάποια άλλα ποιήματα τού φαίνονταν ίδια, κι ας ανήκαν σε διαφορετικούς ποιητές, χωρίς προσωπική φωνή. Το ότι έβρισκε και σελίδες από τα δικά μου βιβλία και, όπως μου είπε αργότερα, διότι τότε δεν είχαμε γνωριστεί ακόμη, διαβάζοντας έλεγε «Αυτό είναι Κουτσουνής» αποτελεί για μένα το πιο κολακευτικό σχόλιο για την ποίησή μου!

ΠΟΙΗΜΑ

Τα κέρματα

Πατέρα φωνάζω
 τι γυρεύεις εκεί πάνω θα πέσεις
 ξαπλωμένος ψηλά απ' το κρεβάτι στο κενό
 με μάτια άκλειστα κοιτώντας το ταβάνι
 και τα χέρια να ψάχνουν τις τσέπες του
 μη φοβάσαι μού λέει
 και τι να κάμω
 πια φόρτωμα οι μέρες μου βαρέθηκα
 κατάπτε τη μιλιά του σκυθρωπός
 μα ξαφνικά η όψη του φωτίζεται
 κι όπως τότε που ήμουν παιδί
 μη με χασομεράς
 με μαλώνει τρυφερά
 δεν έχω τώρα καιρό
 σώπασε κι εξακολούθησε ατάραχος
 να ψαχουλεύει επίμονα τις τσέπες του
 ώσπου θολωμένος
 με άδραξε απ' το μπράτσο
 γιε μου μού σώθηκαν όλα
 μήπως σου βρίσκονται κέρματα για τα διόδια

Στιγμιότυπα του σώματος,
 2014

Στάθης Κουτσούνης

ΣΥΝΕΙΡΜΟΣ

Μπροστά μου ένα σκουλήκι και αυθόρμητα
 σηκώνω το πέλμα μου να το διώσω
 με ξέσνου ένας σνιφιτός
 κέττωρο κρετά
 στον κίμα το πόδι μου
 με τρυφερότητα
 κοιτάω τώρα το σκουλήκι
 τα κέττω του λουρκάνου
 κι αν θύς παρεστρέψω να περάσει

(ανέκδοτο)